

ภาพล้าง

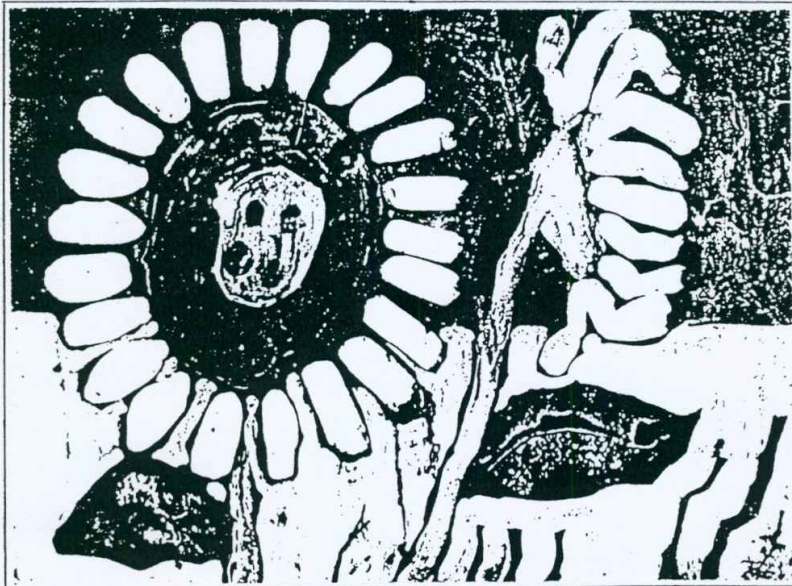
ความหมาย

ภาพล้าง (tempera batik) เป็นภาพที่เกิดจากวิธีสร้างภาพด้วยสีเทมเปอร่า (tempera) บนกระดาษโดยใช้วิธีการทำนองเดียวกับการทำผ้าบาติก (batik) การทำภาพล้างเป็นกิจกรรมทางศิลปศึกษาอย่างหนึ่ง เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ทำให้ได้ภาพที่มีสีแปลกๆ น่าสนใจ แตกต่างไปจากการเขียนภาพด้วยสีประเภทอื่น

ลักษณะของภาพล้าง

สีเทมเปอร่า คือ สีฝุ่นและสีโปสเตอร์ สีฝุ่นมีลักษณะเป็นผงมักใช้ผสมกับน้ำหรือกาวในการระบาย

ส่วนสีโปสเตอร์จะผสมสำเร็จบรรจุขวด มีจำหน่ายมากมายหลายชนิด สามารถที่จะใช้ระบายได้ เป็นสีที่มีเนื้อสีข้น และมีคุณสมบัติทึบแสง ใช้น้ำเป็นตัวละลาย จึงทำให้ติดกระดาษไม่ถาวร เมื่อสีแห้งแล้วละลายน้ำได้ ส่วนบาติก เป็นชื่อเรียกการสร้างลวดลายบนผ้าแบบหนึ่ง ซึ่งนิยมทำกันมากแถบภาคใต้ของประเทศไทย โดยใช้ขี้ผึ้ง (wax) เป็นตัวกันสีมิให้ซึมเข้าเนื้อผ้า เมื่อออกแบบลวดลายโดยใช้ขี้ผึ้งระบายลงบนผ้าแล้วนำไปย้อมสี สีจะติดเฉพาะบริเวณที่เป็นเนื้อผ้า ส่วนที่มีขี้ผึ้งนั้นจะคงเป็นสีของผ้าตามลวดลายที่ระบายไว้

ภาพล้างที่ทำเสร็จแล้ว

การทำภาพล้าง
ก็แตกต่างกัน
ใช้สีเทมเปอร่า
ลายต่างๆ โดย
กับการเขียนขี้
สีดำ (india
อินเดียระบาย
ผ้าที่ระบายขี้
แล้วนำไปล้าง
ออกเฉพาะบริเวณ
เนื่องจากสีเทม

๒. ระบาย
หรืออาจใช้ สี
ตามรูปแบบที่ได้

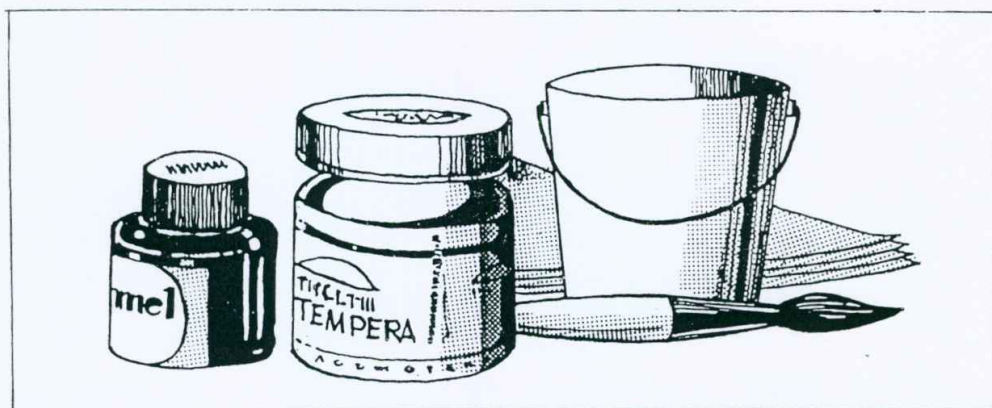
การทำภาพล้างจึงมีวิธีการทำนองเดียวกับการทำผ้าบาติก แต่ต่างกันตรงที่ใช้วัสดุคนละประเภท คือภาพล้างใช้สีเทมเปอร์ระบายบนกระดาษวาดเขียน เป็นลวดลายต่างๆ โดยเว้นพื้นที่ของกระดาษไว้บ้าง (เช่นเดียวกับ การเขียนขี้ผึ้งลงบนผ้า) แล้วใช้หมึกอินเดียย่นสีดำ (indian ink) หรือสีเทมเปอร์ดำผสมหมึกอินเดียระบายทับให้ทั่วแผ่นภาพ (เช่นเดียวกับน้ำผ้าที่ระบายขี้ผึ้งแล้วไปย้อมสีนั่นเอง) ทิ้งไว้จนแห้ง แล้วนำไปล้างน้ำ สีดำของหมึกอินเดียย่นจะหลุดออกเฉพาะบริเวณที่ระบายทับสีเทมเปอร์เท่านั้น เนื่องจากสีเทมเปอร์ละลายน้ำ ทำให้สีดำของหมึก

อินเดียย่นหลุดตามไปด้วย แต่การหลุดของสีจะไม่เป็นไปทั้งหมด จึงทำให้เกิดภาพที่มีสีและลวดลายที่น่าสนใจจากกระบวนการสีเทมเปอร์ และหมึกอินเดียย่นสีดำ เนื่องจากนำไปล้างน้ำดังกล่าวนี้ ภาพที่เกิดขึ้นจึงเรียกว่าภาพล้าง

วิธีการสร้างภาพล้าง

วิธีการสร้างภาพล้างพอสรุปได้ดังนี้

๑. วัสดุและอุปกรณ์ประกอบด้วย สีเทมเปอร์ทุกสี แก้วน้ำ กระดาษวาดเขียนขนาด ๔๐ ปอนด์ ขึ้นไป หมึกอินเดียย่นสีดำ อ่างน้ำ

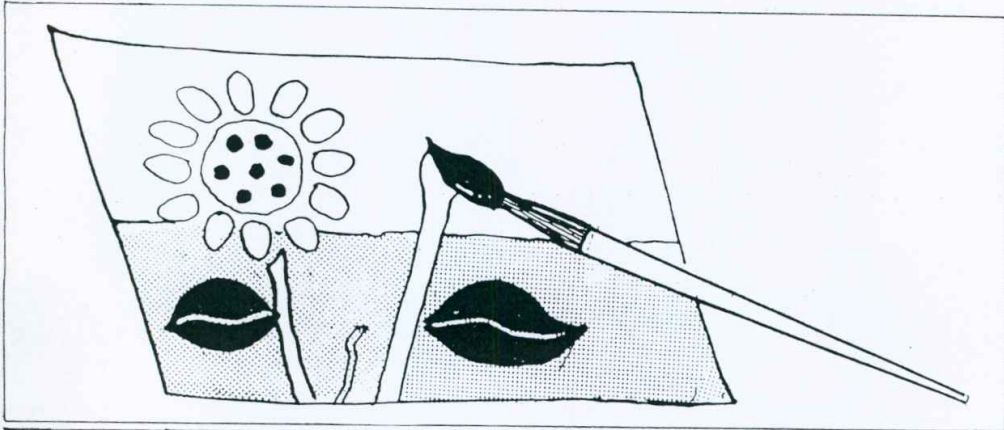

วัสดุและอุปกรณ์ในการทำภาพล้าง

๒. ระบายสีเทมเปอร์ลงบนกระดาษวาดเขียน หรืออาจใช้ สีชอล์กเขียนร่วมกับกับสีเทมเปอร์ก็ได้ ตามรูปแบบที่ได้ออกแบบไว้ โดยคำนึงว่าพื้นที่กระดาษ

ที่ปล่อยให้ว่างไว้บางตอนของลวดลาย จะกลายเป็นสีดำเมื่อภาพเสร็จแล้ว ดังนั้นส่วนใดของภาพที่ต้องการให้เป็นสีขาว จึงควรใช้สีเทมเปอร์หรือสีชอล์กขาวระบายพื้นที่กระดาษบริเวณนั้นด้วย

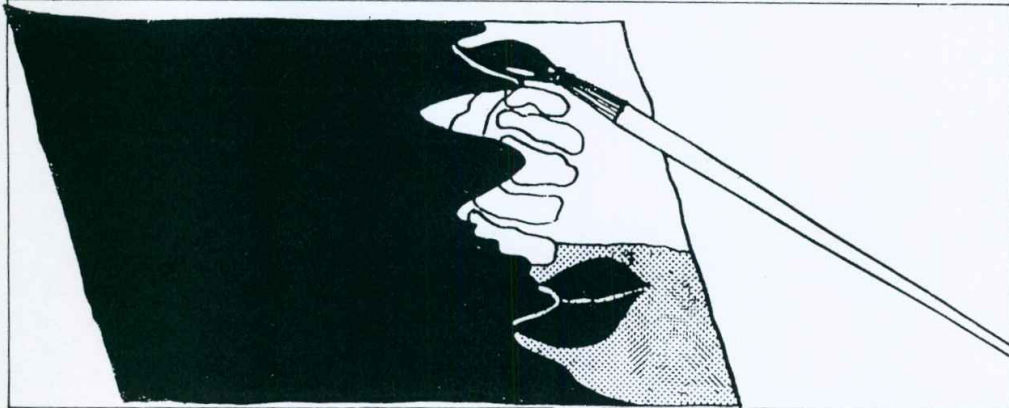
มีจำหน่าย
ายได้ เป็นสี
ใช้น้ำเป็นตัว
บ่อสีแห้งแล้ว
ารสร้างลวด-
วภาคได้ของ
ตัวกันสีมิให้
โดยใช้ขี้ผึ้ง-
เฉพาะบริเวณ
สีของผ้าตาม

เขียนภาพด้วยสีโปสเตอร์

๓. ปล่อยให้สีเทมเปอร่าแห้งสนิท แล้วใช้สีดำของหมึกอินเดียระบายทับให้ทั่วแผ่นภาพ พอแห้งหมาดๆ จึงนำไปส่ายน้ำในอ่าง โดยใช้ น้ำจากก๊อกน้ำจืด หรือใช้มือลูบบนภาพเบา ๆ ในขณะล้าง

เพื่อให้บริเวณสีดำของหมึกอินเดียบนที่ทับบนสีเทมเปอร่าหลุดออกตามความต้องการของผู้สร้างภาพ แล้วจึงนำไปผึ่งลมให้แห้งสนิท

ระบายทับด้วยหมึกอินเดียสีดำ

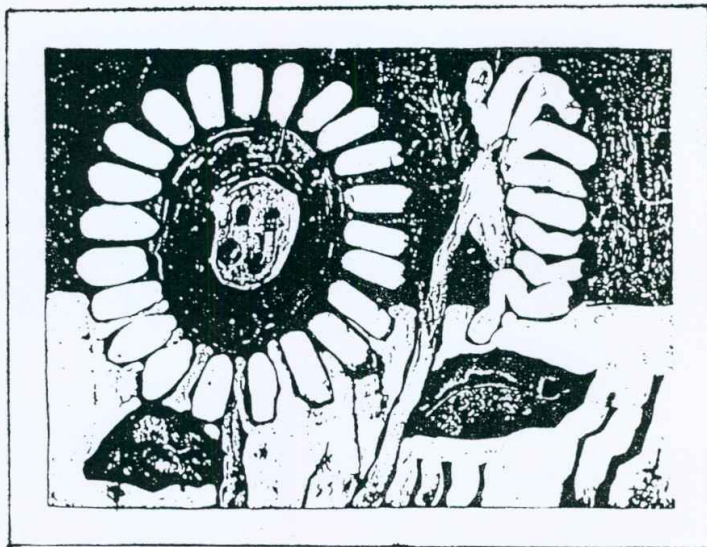
๔. เมื่อแห้งแล้วจึงนำมาพ่นกบนแผ่นกระดาษแข็งหรือแผ่นไม้ให้ได้ภาพที่เรียบ ประณีตและสวยงาม หากต้องการให้เกิดความคงทน ควรพ่นด้วย

วัสดุเคลือบผิว เช่น แล็กเกอร์ (lacquer) หรือ เคลีย (Clear) ทับบนภาพอีกจะช่วยให้ภาพคงทนยิ่งขึ้น หรืออาจนำไปใส่กรอบที่เป็นกระจกให้สวยงามและทนทานต่อไป

ประโยชน์

ในการ
กิจกรรมที่เกี่
ข้องในการ
นับเป็นกิจก
เฉพาะอย่าง
ใช้สีเทมเปอ
ทำให้ภาพเก
ส่งเสริมให้ผู
สรรค์ผลงาน

ประโยชน์ของการสร้างภาพล้าง

ในการเรียนการสอนศิลปะศึกษา โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับสี จำเป็นต้องให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการใช้สีประเภทต่างๆ การสร้างภาพล้างนับเป็นกิจกรรมที่เอื้อต่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับมัธยมศึกษา ทำให้ผู้เรียนรู้จักใช้สีเทมเปอร์ระบาย ร่วมกับ สีดำ ของหมึกอินเดียย่น ทำให้ภาพเกิดพื้นผิวแปลกๆ น่าสนใจ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาวิธีการใหม่ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะต่อไป

การสร้างภาพล้างยังช่วยแก้ปัญหาในการระบายสีเทมเปอร์าของผู้เรียนบางคนได้ กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนระบายสีเทมเปอร์าบนกระดาษเกิดความผิดพลาด ทำให้ภาพเสีย ผู้สอนอาจจะแก้ปัญหาโดยให้ใช้สีดำของหมึกอินเดียย่นระบายทับทั่วไปบนภาพที่เสียนั้น เมื่อแห้งแล้วนำไปล้างน้ำ สีดำของหมึกอินเดียย่นจะช่วยประสานให้สีเทมเปอร์าที่เสียแล้วนั้นเข้ากันได้อย่างกลมกลืน ได้รูปแปลกๆ ที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถจะช่วยแก้ไขสถานการณ์นั้นได้

วินัย โสมดี

ที่บนสีเทม-
สร้างภาพ

quer) หรือ
ให้ภาพลงท
ะจกให้สวย-